OTK, LL.M. Tero Suursalmi
Lakimies, Uudenmaan liitto
Uudenmaan maakunnan
turvallisuustoimintojen valmistelu,
Uusimaa2019 -hanke

Eduskunnan hallintovaliokunnalle
HaV@eduskunta.fi

Hallintovaliokunnan pyyntö 31.1.2019

HE 240/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt asiantuntijaa kuultavaksi ja antamaan asiantuntijalausunnon otsikossa mainitussa asiassa. Uudenmaan liiton johtoryhmän nimeämänä asiantuntijana annan seuraavan lausunnon:

Lausunto pelastuslain muutosten osalta:

Pelastuslain muutosesityksiä on arvioitava suhteessa pelastustoimen järjestämisestä annettuun lakiesitykseen HE16/2017. Lakiesitysten välillä ei ole nähtävissä ristiriitaisuuksia.

Esityksessä ehdotetut muutokset ovat pääosin kannatettavia seuraavin huomioin:

Pelastuslaki 27 § (Maakunnan pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävät)

3 momentin 1 kohdan mukaan pelastuslaitos hoitaa ensihoitopalveluun kuuluvia tehtäviä siten kuin maakunta siitä päättää.
- Säännös on asianmukainen ja jättää itsehallinnolliselle maakunnalle vapauden organisoida ensihoidon palvelutuotannon parhaaksi katsomallaan tavalla.
- Uudenmaan maakuntavalmistelun lähtökohtana on ollut nykyisen toimintamallin jatkaminen ottaen huomioon myös soten ja pelastustoimen järjestämiseen liittyvät tehtävät.

3 momentin 2 kohdan mukaan pelastuslaitos osallistuu pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja kansainvälisen avun vastaanottamiseen edellyttämän valmiuden ylläpitoon.

- Tärkeää on, että säännöksessä on otettu huomioon myös mahdollisuus ulkomaisen avun vastaanottamiseen sinne annettavan avun lisäksi. Säännöksen perusteluissa korostetaan pelastustoimen tarvetta varautua uudenlaisiin riskeihin, joiden hallinnassa on hyötyä kansainvälisen pelastustoiminnan osaamisesta.
- Säännös selkeyttää valtion ja maakunnan rooleja, jota vielä tarkennettaneen muun muassa kustannusten jaon osalta valtioneuvoston asetuksella.

➔ Säännökset ovat asianmukaisia

Pelastuslaki 30 § (Sammutusvesi)

- Pykälän 1 momentin mukaan maakuntavaltuusto hyväksyy sammutusvesisuunnitelman.
- Suunnitelma on merkittävä dokumentti, mutta ei ole välttämätöntä, että sen hyväksyy nimenomaan maakuntavaltuusto. Riittävää olisi, jos hyväksyjänä voisi toimia maakuntahallitus.
- Uudenmaan maakuntavalmistelussa periaatteena on ollut, että lähtökohtaisesti maakuntahallitus tekee turvallisuustoimintoja koskevat päätökset. Maakuntavaltuuston tulee kuitenkin hyväksyä palvelutasopäätös kuten pelastustoimen järjestämislakiesityksessä esitetään.

➔ Pykälää muutetaan siten, että sammutusvesisuunnitelman hyväksyy maakuntahallitus

Pelastuslaki 55 § 2 mom. (Valtion vastuu koulutuksesta)

- Nykyisen lain vastaava momentti oikeuttaa Helsingin pelastuskoulun antamaan pelastusalan ammatillista peruskoulutusta sisäministeriön hyväksynnän perusteella.
- Kyseinen momentti esitetään kumottavaksi. Käytännössä se tarkoittaisi Helsingin pelastuskoulun tutkintokoulutuksen lakkauttamista ja kaiken pelastusalan koulutuksen keskittämistä järjestettäväksi ainoastaan Kuopion Pelastuskoulussa.
- Koulutuksen keskittäminen vain yhteen paikkaan vaarantaa muun muassa Uudenmaan maakunnan pelastuslaitoksen työvoiman saatavuuden, strategisen suorituskyvyn ja valmiuden esimerkiksi suuronnettumuus-tilanteissa. Siten pelastuslaissa tulisi edelleen säilyttää oikeus pelastusalan koulutuksen järjestämiseen muutoinkin kuin ainoastaan Pelastusopiston toimesta.
- Toissijaisesti, Pelastusopisto voi toimia koulutuksen järjestäjänä, mutta koulutuksen tulisi de facto tapahtua Uudellamaalla.
- Kummassakin edellä mainitussa vaihtoehdossa Uudellamaalla tulisi lakkauttamisen sijaan olla mahdollisuus laajentaa koulutuksen volyymiä kattamaan koko maakunnan koulutustarve. Harkinnassa tulee ottaa huomioon, että maakuntaan ollaan luomassa lähes 2000 työntekijän pelastuslaitos.
- Maakunnan pelastuslaitos vastaisi koulutuksen järjestämisestä (tai toteuttamisesta) Helsingin kaupungin sijaan.

➔ Pelastuslain 55 § 2 momentti tulee säilyttää nykyisin pelastuslaissa olevassa muodossaan toisin sanoen sitä ei tule kumota hallituksen esityksen mukaisesti

Lausunto palosuojelurahastolain muutoksista:

Lain 14 §:ään ehdotettu muutos on hyväksyttävä. Sen lisäksi kyseistä pykälää tulisi nyt esitetyn muutoksen lisäksi jatkossa muuttaa seuraavasti:

- Lisätä palosuojelurahastosta annettavan avustuksen saajaksi myös maakunnan pelastuslaitos.
- Mahdollistaa rahoitusleasing avustuksen käytön kohteena rakennus- ja kalustohankinnoissa.

➔ Palosuojelurahastolakia tulee vastaisuudessa muuttaa yllä mainitulla tavalla.

Lisäksi yhdyn osaltani Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen asiantuntijan lausuntoon.

Kunnioittavasti

Tero Suursalmi
Lakimies
Uudenmaan liitto, Uusimaa2019 -hanke

Jakelu
Eduskunnan hallintovaliokunta HaV@eduskunta.fi
Uudenmaan liitto / kirjaamo

Tiedoksi
Helsingin kaupungin pelastuslaitos
Markus Sovala / Uusimaa2019 -hanke